

Pohjois-Savon liiton puheenjohtajisto

Brysselissä 2.6.2026

NSPA-rahoitus ja aluekehitys EU:n monivuotisessa rahoituskehyksessä 2028–2034

1. Harvaan asuttujen pohjoisten alueiden (NSPA) rahoitus perustuu Suomen ja Ruotsin vuoden 1994 liittymissopimukseen, sellaisena kuin se on määritelty [pöytäkirjan N:o 6](#) artiklassa 2. Liittymissopimus tunnistaa Itä- ja Pohjois-Suomen erityisolosuhteet. Harva asutus, pitkät etäisyydet ja kylmä ilmasto aiheuttavat pysyvän kilpailuhaitan. Liittymissopimus on EU:n primaarioikeuteen rinnastettava sopimus, joka luo osapuolia sitovia velvoitteita, joita molempien osapuolten on noudatettava.
2. [Euroopan unionin toiminnasta tehdyn](#) sopimuksen ([SEUT](#)) [174 artiklan 3](#) kohdan mukaan unionin yleisen tasapainoisen kehityksen edistämiseksi on kiinnitettävä erityistä huomiota alueisiin, joilla on vakavia ja pysyviä luonnonolosuhteisiin tai väestötekijöihin liittyviä haittoja, kuten pohjoisimpiin alueisiin, joilla väestötiheys on erittäin alhainen.
3. Komission ehdotus NRPP-asetukseksi ei ota tätä huomioon, mikä vaarantaa jäsenvaltion oikeusvarmuuden. NSPA-rahoituksella on oikeusperusta liittymissopimuksessa, SEUT-sopimuksessa sekä kaikissa Suomen jäsenyyden aikaisissa monivuotisissa rahoituskehyksissä ja niiden säädöksissä, kuten vuosien 2021–2027 yhteisiä [säännöksiä koskevassa asetuksessa](#) (CPR). Nykyisessä muodossaan NRPP-asetus kuitenkin mahdollistaa alueellisen ulottuvuuden sivuuttamisen ehdotetuissa kansallisissa ja alueellisissa kumppanuussuunnitelmissa.
4. Siksi vaadimme **NSPA-rahoituksen palauttamista** sekä vahvaa ja uudistettua koheesiopolitiikkaa, joka pysyy uskollisena keskeisille periaatteilleen ja varmistaa, että EU-investoinnit tuottavat konkreettisia tuloksia käytännössä.
5. Euroopan parlamentti esittää kantanaan, että:
Sekä merentakaisille alueille, että Pohjoisille harvaanasutuille alueille tulee lisätä EAKR:ään ja ESR:ään 2 120 511 053 euroa (*The additional **EUR 2 120 511 053** for both Outermost Regions and Northern Sparsely Populated Areas to be reinstated under ERDF and ESF.*)

Olemme samaa mieltä Euroopan parlamentin kanssa, että NRP-asetusta tulee muuttaa siten, että NSPA alueen ja merentakaisien alueiden erityisrahoitus palautetaan. **Merentakaisille alueille ja NSPA:lle esitetty lisärahoitus on noin 40+eur/hlö/vuosi.** Tämä summa ei kuitenkaan huomioi indeksitarkistusta, vaan esitetty n. 40 euroa on ollut sama lähtötilanne sekä kausille 2014-2021 että 2022-2027. Kustannustason tarkistuksen mukainen rahoitus olisi n. 52 eur/hlö/vuosi.

Muutokset kohdistuvat NRPP-asetuksen johdanto-osan kappaleeseen (recital) sekä 10 artiklaan.

Päätöslauselmaesityksen 17 kohdan t alakohta (uusi):

Palauttaa mieliin lisäksi, että SEUT-sopimuksen 174 artiklan mukaisesti erityistä huomiota olisi kiinnitettävä pohjoisimpiin alueisiin, joilla väestötiheys on erittäin alhainen, kuten myös Ruotsin ja Suomen liittymissopimuksissa on tunnustettu; tunnustaa näiden alueiden roolin EU:n strategisen autonomian sekä puhtaan siirtymän kannalta; korostaa, että Grönlannin tilannetta olisi pidettävä varoittavana esimerkkinä siitä, ettei EU:n toimintaan saa jättää aukkoja, joita ulkopuoliset vallat voivat hyödyntää, jolloin EU:lta puuttuvat kehityksen edistämiseen tarvittavat välineet ja työkalut; kehottaa siksi säilyttämään täysimääräisesti harvaan asuttujen pohjoisten alueiden lisärahoituksen seuraavalla ohjelmakaudella.

Ehdottaa, että syrjäisimpien alueiden ja harvaan asuttujen pohjoisten alueiden lisärahoituksen vähimmäismääräksi asetetaan EUR 2 120 511 053 euroa (vuoden 2025 hinnoin); korostaa, että tämä rahoitus yksin ei ole riittävä, ellei näiden alueiden erityispiirteitä oteta järjestelmällisesti huomioon EU-ohjelmien suunnittelussa, tukikelpoisuusehdoissa ja täytäntöönpanosäännöissä.

6. Vaadimme myös alueellisten lukujen (regional chapters) sisällyttämistä NRPP-suunnitelmiin jäsenvaltioiden institutionaalisten rakenteiden mukaisesti siten, että niille osoitetaan selkeästi määritellyt resurssit, kumppanuussäännöt ja vahva alueellinen painotus.
7. Vaadimme alue- ja paikallisviranomaisten täysimääräistä osallistumista koheesiopolitiikan suunnitteluun, toteutukseen, seurantaan ja täytäntöönpanoon nykyisen jaetun hallinnon, monitasoisen hallinnon ja kumppanuusperiaatteen mukaisesti, sillä juuri alueilla on kokonaisvaltainen ymmärrys alueellisista tarpeista. Korostamme selkeästi määriteltyjen resurssien, kumppanuussääntöjen ja vahvan alueellisen painotuksen tarvetta.
8. Emme vastusta uusia painopisteitä tai budjetin kasvattamista kilpailukykyrahastossa. NSPA-alueilla on kaksoisrooli EU:n itäisellä ja pohjoisella rajalla Euroopan arktisella alueella. NSPA-alue on strategisesti tärkeä paitsi EU:n vihreän teollisen siirtymän ja kriittisten raaka-aineiden saatavuuden kannalta, myös turvallisuusnäkökulmasta.
9. Mahdollistamalla ihmisten asumisen, työskentelyn ja innovoinnin harvaan asutuilla pohjoisilla alueilla koheesiopolitiikka vahvistaa paikallisyhteisöjä ja edistää samalla Euroopan laajempaa geopoliittista vakautta ja taloudellista resilienssiä.

10. EU-rahoituksen ansiosta Itä- ja Pohjois-Suomessa on tapahtunut monia myönteisiä kehityskulkuja BKT:n, osaamisen ja yritystoiminnan osalta. Tästä huolimatta Itä- ja Pohjois-Suomen BKT asukasta kohden on edelleen selvästi alhaisempi kuin koko maan vastaava luku.

Tuula Väätäinen

maakuntavaltuuston puheenjohtaja

Vesa Linnanmäki

maakuntahallituksen puheenjohtaja

Teija Itkonen-Brilli

maakuntavaltuuston 1. varapuheenjohtaja

Kari Riihola

maakuntavaltuuston 2. varapuheenjohtaja

Sakari Pääkkö

maakuntahallituksen 1. varapuheenjohtaja

Sanna Kauppinen

maakuntahallituksen 2. varapuheenjohtaja